

# NEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesfehérvár XXV. év. 224. Csütörtök 1918 okt. 3.

Előfizetés: Itthon: 1 óra 2:50 K, 1 évre 30 K. Vidéken: 1 óra 2:50 K, 1 évre 30 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széki utca-ter 1. Telefon 208.

Feljelős szerkesztő: Hajós József.

## A belső front győztesei.

Négy milliárd koronát fizetett ki a kormány 1917. év végéig a hadseregszállítóknak. A magyar kormány által kibocsájtott hét hadikölcsönre 14 milliárd 800 millió koronát jegyzett az ország népe. Ebből a 14 milliárdból négy milliárdot a hadseregszállítók vágtak zsebre. Weisz Manfréd löszergyáros maga 1.392.000.000 korona erejéig szállított a hadseregnek. Az első hadikölcsön összege 1175 millió koronát tett ki. Weisz Manfréd számláját ezzel az összeggel nem lehetett kiegyenlíteni. Mindannak dacára, hogy több mint egy milliárd korona összegű megrendelést bonyolított le, a hadikölcsönre 41.900.000 koronát jegyzett a miniszterkirály. Weisz Manfréd után a Haditermény következő sorrendben 1.033.600.000 koronával. A Haditermény után a Wolfnerék, a Selesingerék és a többi leigek következnek, akik a választott népből valók majdnem mind. No persze, ők okosak voltak s azt a frontot választották, ahol nem lehet hősi halált halni, de lehet milliárdokat szerezni. A milliárdokat szigorú módra zsebre dugták s nem adták oda még jól kamatozó kölcsönre sem a háborút viselő nemzetnek. A hős hadseregszállítók nevetésösen ki-  
csúszott összegüket jegyezték a hadikölcsönre, hogy a hadikölcsönre szigorú módra zsebre dugták s hogy penzükre fogtak kerülni. Nem törődtek ezzel, mert edzett a bőrük és köből van a szívük. Őket nem indítja meg semmi. Szükmarkuk és önzők egyfolyóan. Szükmarkuk a nemzetet is, de munkásaikkal szemben még inkább. Képzelték, hogy miképp bántak el a munkásokkal, ha az állammal magával így jártak el? A milliárdokat maguknak tartották meg, de a munkát nem ők végezték el. Lőtékony célra, a háború nyomorultjainak, az inszégben levő hadi koldusoknak nem adnak egy fillért sem, hogy kiélhessék az élet örömeit egészen. Azok, akik így gondolkodnak és cselekednek, ellenségei a nemzetnek és a dolgozó népnek.

A vérezve harcoló és dolgozó magyar nép nevében követeljük a belső front győzteseinek a megrendszabályozását és a vagyonuk 80 százalékának a hősök és hozzátartozóik részére való lefoglalását. Az elesett hősök nem azért haltak meg százezrek számra, hogy a hadseregszállító leigeké legyen

az ország, hanem azért, hogy azoké legyen, akik azt az életük és vérük árán megvédelmezték az ellenséggel szemben. Adják vissza tehát a nemzetnek a hadseregszállítók által zsebre vágott milliárdokat, mert az a nemzet hőseit és nem a paráztálóilleti meg.

## Keresztény bankot!

1867. óta a Nemzeti és az Országos Kaszinóknak a lipótvárosi börzsidoknál eladósodott s azok begyeltémorszáni elősködő kártya-spielerjei kormányoznak és hoznak törvényeket Magyarország keresztény népeit számára a dunaparti citta palotában.

Hogy milyen eredménnyel, mutatja, hogy Magyarország földirtóknak 70 százaléka zsidóké, holott a zsidók se nem kapálnak, se nem használnak és a lakosságnak csak legfeljebb 5 százaléka képezik.

Hogy visszaszerzhessék a zsidókéire került földet, le kell törni azok uralmát, akik elnyomozták a földet a keresztény nép számára megvédeni és diadalra kell segíteni a kisgazdák, kézműiparosok, munkások és általában a termelő osztályok érdekeiért harcoló új szervezett keresztényszocialistapárt zászlaját.

Minden keresztény papnak, minden hitfelekezeti különbség nélkül, hűvének érdekében kötelessége éven pártnak a legmesszebb menő támogatása.

De segítenek a földet a zsidóknak és egyházak is.

Adják el a keresztény egyházak az állam támogatása mellett, - *akik az edzésükön kirihető* - és pedig felparcellálva 10-20 és legfeljebb 100 hektáros kisgazdaságokra osztva földjeik egy részét, hogy minél több családnak jusson föld, a lovszárkokban harcolt és szenvedte hűveiknek, méltányos becsületben és könnyen törleszhető lehetedelek mellett. A begyűlölt pénzre pedig csinálják meg az egyházmegyei takarékpénztárakat vagy a keresztény bankokat.

Hogy a keresztény bankok alapítása nem lehetetlen, erre nézve idézzük a Poster Lloyd 1918. aug. 2. esti lapjának következő tanúsítását:

"Egy keresztény munkásbank Németországban. A nemzeti keresztény munkásszövetkezetek valamint a logyasztási szövetkezetek birodalmi szövetségének Ezerben tartott szövetségi gyűlése ennek megvalósítását elhatározta. A munkásszövetkezeti mozgalmak pénzügyi ereje ezáltal erősítettek és központossítottak és a pénz a munkások érdekeiért használtassék. Az alapításnál érdekelve vannak a keresztény szakszervezetek,

a felekezeti munkásszervezetek együttes, és hitességi egyetiek, a német munkáskongresszushoz közelálló "alkalmazottak szövetkezetek", valamint a német fogyasztási szövetkezetek birodalmi szövetsége. Ezen egyetiek készpénzei, valamint az azokkal kapcsolatos takarékpénztáraké, együttesen az évi forgalommal, óriási összeget képviselne, amely a banknak messze menő gazdasági befolyást biztosítana. Az előmunkálatok nagyrészt befejeztettek. A bankban összpontosult tőkék elsősorban körzéni kislakás építkezéseket, valamint a logyasztási szövetkezetek sajátkezelésű termelését fogják szolgálni."

Már most mi azt hisszük, hogy ha a német keresztény munkások tudnak nagy keresztény bankot alapítani, kislakások építésére és a logyasztási szövetkezetek sajátkezelésű termelésének előmozdítására, akkor annál könnyebb és szükségesebb hazánkban keresztény banknak az alapítás, amely célul tűzi a zsidókéire került és keresztény urainak könnyelműség folytán még mindig tohamosan zsidókéire kerülő földnek a keresztények részére való visszaszerzésének biztosítását. Schödl Gyula.

## Tekintélyek alkonya

A magyar embernek az államhoz való viszonya eddig sem volt őszint, mert amivel neki tartozott az állam, azt tele tohamon követelte, amivel pedig az állam tartozott neki, az állam

a jövedelem eltilkolás soha sem ment bűn számba. Akinek becsülete mikulányi fölött el nem birt, az az államot könnyű szívvel becsapta. Most a háború erkölcsrontó hatása alatt a kötelelességek és a terhek alul való kibúvási fantaszükségts arányokat öltött. Az igaz, hogy a kötelelességek és a terhek is szaporítottak.

Az összesség érdeke az életmód szigorú megszorítására és az igényekről való lemondásra kötelezte, mert amit a szükség-szabta mértékben felül a magunk testére öltünk fel, azaz más rövidítünk meg, akinek semmi se jut. Hanem hát arról a "más" ról, akivel kötelelességünk megosztani a jövedelem bizonyos százalékát, a fiztetet, a zsrít és a cipőbört; erről a másik embertársáról senki sem, sőt mindenki a megrövidítésén, a becsapásán dolgozik.

Ez a kötelelességszegés szigoruan yéve nem egyeztethető össze a becsülettel. Becsületes ember nemcsak a kaszinóban tart valamit magáról, hanem a fináncnak se házudik és becsületes embernek a hamis játé

ama nemét is kerülnie kell, amellyel embertársai rovására önmagának jogtalan és tiltott előnyöket szerez. Már pedig a háború életszabályok sérelmével szerzett egyéni előnyök jogtalanok és tiltottak. Aki pedig jövedelmének eltilkolásával az államkincstárt megkárosítja, azt a sikkasztótól csak formaszerecsék választják el.

Tekintélyes állampolgárok szembunyorítva beszélgetnek arról, hogyan főzték le az adóbiztonságot s nem is érzik, hogy komiszjás van a dolgoban. Nagykereseti honorációrok, üzletemberek gyakran olyan szerény jövedelem után fizetik az adót, amiből a toalettek ára se futná. S azt meg már éppen senki se veszi komolyan, amit a hatósági rendeletek parancsolnak. Magyarországon fiz nemzedék együttvéve nem hazudott annyit, mint a mai a bevallási iverk kitöltésénél. Nagyon veszedelmes lelki életnek indul az a társadalom, amely az állam nevében adott parancsoknak nem fogad szót. Ha országba jut a polgárság milliójainak, hogy az engedelmességet megtagadja, az államrend is szükségképen összedül.

Az engedetlen ember hizik, az engedelmis ember soványodik, hiszen így is lehet édegetni egy ideig. Addig tudniillik, míg a sovány emberek belé is unnak a játékba és fel nem támadnak a kövér emberek ellen. A törvények és rendeletek kijátszá

bűnét követjük el, amelynek gyümölése már is érik a tömegek lelkeiben. Nagy hiba, hogy következéseikben azt nem gondolt, vagy keelőn azt nem szervezett rendeletekkel a közönséget több ponton az önzellen kötelelességteljesítés tulszögelan magas, gyakran abszurd mértékéi elé állították. A rendeletek hü betartása számtalan esetben száktutacba vezetett, ahonnan azután nem volt menekvés, mert a végrehajtás lehetetlennek bizonyult. A háziasszony egyetlen konyt tejhez nem jut, a gazda megszüntethette volna az üzemet, ha szérezint azt cselekszik, amit előirtak; minthogy a hatósági közigazgatás gyakran adós maradt az állammal, a dolgozó polgároknak és a működő üzemeknek tartozott.

Vigyázni kell az államnak, hogy meggondoltabban parancsoljon és végre is hajtja a rendeleteit, mert végül senki se fog szavának engedelmis kedni és ez már az anarkia. De vigyázni kell az urirendetek is, mert a 46vénynyitástelet ellen vétő cinikus egykedvűséggel könnyen a torkára forrhat:

Egyes szám ára 10 fillér.

Több becsülettel kell szolgálnunk a közérdeket. Apró viz számlákkal testünk alatt fűrészeljük a tekintély fát, melyet több — semmiféle hatalom nem tud összeforrasztani.

Buday Barna.

## HÍRÉK.

— **Ezüsteskívő.** Gróf Hadik János v. b. t. t. szerdán tartott ezüstmennyegzőjét Zichy Alexandra grófnővel, a főúri család meghítt barátainak s gyermekeinek körében. Figyüket dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök áldotta meg Szereglősen, a család házi kápolnájában.

— **Szociális Esték.** A ker. nők szövetsége szociális estéinek előadásai a tanév első felében a következők lesznek: október első pntekén dr. Prohászka Ottokár. Október harmadik pntekén Göttl Mária Ötvösi tanítónő a Magdolna Táloni igazgatója és dr. Potyondy Imre. November első pntekén, november 8-án Schlaicha Margit szoc. missziós nővér. November harmadik pntekén dr. Potyondy Imre. December első pntekén Szentiványi Károly prepost. December harmadik pntekén Manger Irén tanárnő. Január első pntekén Sréter Istvánné. Január harmadik pntekén dr. Potyondy Imre.

— **Tanítók Fegyelmi Tanácsa.** Az egyházmegyei róm. kath. tanítók Fegyelmi Tanácsának tagjai a Megyéspüspök Dornis István hitoktatást mint előnököt, Magdics István kanonokot, Heller Iván apátplebanost, Kisteleki István esperesplebanost, Csucs István szemérműi aligazgatót, Potyondy Ádám kántortanítót három évre kinevezte.

— **A városi kölcsön.** A leg. utóbbi városi közgyűlés első a városi tanács azt a javaslatot terjesztette, hogy a városi függő tartozásainak illeve a háztar-

tevével függőkölcsöneinek végleges rendezése céljából a városi tulajdonát képező ingatlanokra való bekebelezéssel 100. félév alatt törlesztendő 3 és fél millió korona kölcsönt vegyérjen fel. A javaslatot a közgyűlés elfogadta. E függőkölcsönből nemcsak a 921208 kor. háztartási és a vízvezetéki üzem 908712 kor. függőadóssága, továbbá a 169036 koronában megállapított 1917. évi házipénztári hiány fedezendő, hanem ki kell egyenlíteni még: a honvédkasztanya és tiszti épület vízvezeték és csatornázási berendezés költségeit 50000 koronát. — A Sár utca és Palotai utcák közt megnyitandó új utca költségeit 177000 koronát. — A belvárosi plebániák költségeit 104000 koronát. — A kincstár által bérölt városi épületek vízvezeték és csatornázási költségeit 186 ezer koronát. — Az 1918. évre megállapított és fedezetlen hiányoként jelentkező 495705 kof. A folyó év végéig az előirányzott összeggel szemben még felmerülő többletet circa 100.000 koronát. — A város által jegy-

zett 1 600 000 kor. hadikölcsön törlesztésére 273338 koronát. — A 3 és fél millió kölcsön amniuitásával járó költségekre 120.000 koronát. — A számvevőség által megjelölt számlások szerint e 3. és fél millió kölcsönre a legelőnyösebb ajánlatot a Magyar Jelzáloghitelbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, illetve a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank adta be, mely szerint a kölcsön 5.2% tőke és kamatrészeletekkel és 98.50% záloglevél leszomolási árfolyamon és 2% stornóval hajlandó nyújtani.

— **69-es napok.** A hét végi, okt. 5, 6, 7 és 13-i ünnepségeket előkészítő bizottság munkája már közeledik a befejezéshez. Az ünnepségek jegyeinek árusítását megkezdették s azok a bizottságnál, a Sas szálloda 15. számú szobájában, Krausz Verona dohánytözséjében és Knazovitzky Béla divatárny kereskedésében már kaphatók. Nagy sikere van kiltás és a jövedelmek, a gazdag és művészi programm vonzza a mi megértő közönségünket. Természetesen külön meghívókat nem adott ki a bizottság.

— **A gáz drágulása.** A helybeli légszuszgyár még június hóban kérte a városi hatóságtól a gáz egységárának 50 fillérről 70 fillérré emelését. Illetve ez emelésnek tudomásul vételét. Július 1 óta a gyár már ez áron számlazza is a fogyasztást. Ma d. e. dr. Kerekes Lajos h. polgármester előkérésével tartott értekezlet a szakértők meghallgatása után a légszuszgyár kérelmének teljesítése mellett határozott.

— **Halálozások.** Mészáros Imréné szül. Almásy Mária főlyó hó 1-én 52 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a Széchenyi u. 107. sz. gyászházban. — Szucs István 18 éves korában f. hó 2-án elhunyt. Temetése ma d. á. fél 5 órakor lesz Széchenyi u. 85. sz. alól.

— **Bonaprémium.** A kormány a gabonabeszolgáltatás meggyorsítása érdekében a bonaprémiumot ismét életbe léptette. A hivatalos lapban megjelent rendelet szerint a buzára július 23-án megállapított 15 koronás s a rozsrá, kétszeresre, árpará zabra és kölesre megállapított métermázsánként 10 koronás ártöbbletre mindazoknak igényük van, a kik az idej termékből származó buza, rozsa, kétszeres, árpa, zab és köles-főlösegeket legkésőbb 1919. április elsejéig a H. T. bizományosoknak megvétele céljából ajánlják és leszállítják, vagy szállításra bejelentik.

— **Öt személyre egy dílnő.** A közlelmzési miniszter ma kiadott rendelete szerint a fejadagok alapvételével általában minden öt családtagra fogják egy sertés hizlalását engedélyezni. Időszaki munkások részére a szükséglet megállapítása a foglalkoztatási időtartam szorint történik. Az ellenőrzések biztosságára a sertéshizlalásokról hatósági nyilvántartást fognak vezetni.

— **Proklamálják a zsidó köztársaságot.** Londoni hír szerint, proklamálják a palesztinai zsidó köztársaságot. Az osztrák Reichsrath két zsidó képviselője felkereste a külügyminisztert és vele a zsidó köztársaság proklamálásáról tanácskoztak.

Tessék beszállni!!

— **Árdágítók.** Harza Boldizsár Majorutca 6. sz. a. lakó cipész egy pár női cipőt, amelynek ára 95 koronában van megállapítva, 170 koronáért adott el, ezenfelül pedig utalvány nélkül adott el cipőket, 3 pár cipőt pedig nem jelentett be a hatóságnak. Ezekért eltelté őt dr. Zavaros 600 korona pénzbírságra, vagy 31 napi elzárásra.

— **Jávorszky Kálmán** Széchenyi utca 14 sz. a. csizmadiá 31 pár csizmát nem jelentett be a cipő hivatalnak. 400 K pénzbírságra ítélte őt a rendőri büntető bíróság.

— **Áldmásky Ferenc** szemetes ellen egész tömeg följelemtés halmozódott fel. Önkenyesen és aránytalanul magasan állapítja meg a személtulvarozási díjakat, több helyen pedig meglagadta a szemét kihordást. — A ma délelőtt tartott tárgyaláson dr. Zavaros az árdágítáért 1000 K, a fuvarozás megtagadásáért 100 K pénzbírságra, vagy 55 napi elzárásra ítélte őt. — **Klein Mór** Halter 13 sz. a. edénykereskedő a maximálisnál csak csekély 800 százalékkal magasabb áron adott el edényeket. Elítélte őt dr. Zavaros 10 napi elzárásra és 500 korona pénzbírságra és kötelezte őt a jogosulatlanul vett ártöbbletnek, 306 koronának visszatérítésére. E két utóbbi ügyben a fejlelemtést az árvizsgáló bizottság tette a rendőri büntető bíróságnál.

— **Bojtorján hajszesz** nagyon bevált hajápoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpá képződést. Egy üveg ára 6 korona. — **Darmóni kolera** elleni serum kapható. **Szitts Róbert** gyógyszer-tárában. Károly király-ter.

## APRÓHIRDETÉSEK.

— **Apróhirdetésekért.** 10 szög 3 korona, azonfelül minden szóbért 20 fillér fizetendő.

— **Ügyes megbizható** klfutófit, vagy leányt azonnal felvesz és alkalmaz a lapunk kiadóhivatala.

— **Világos zöld selyem** szalonn garnitúra eladók. Kégl György-utca 10.

— **Egy írósztal,** fércipők és füvegek eladók. Cim a kiadóhivatalban.

— **Két használt hordó** és két fiatal bakkecske eladó. Öreg u. 32.

— **Fűtők,** szakmunkások gyári munkások felvételnek a villamos telepen.

— **Lámpakapcsoló,** lehet nő is. Felvételük a villamos telepen.

— **Tanult és kézilányok** felvételnek Csipkóné női divattermékben. Kossuth u. 4.

— **Irni-olvasni tudó** ügyes kis-asszony felvételük. Szitts Róbert gyógyszer-tárában.

— **Egy ügyes kis-asszony,** aki a kalapdíszítésben járatos felvételük. Knazovitzky divatruházában.

## ÁRVERÉS.

Németh Alajos tulajdonos megbizásából a székesfehérvári 2262. sz. betétben A. I. 3. sor 1717.2. hrsz. alatti Várkörút 37. számú telket f. évi október hó 9-én d. u. 4 órakor Várkörút 43. sz. alatti irodám-ban önkéntes árverésen eladom.

Árverési feltételek d. u. 3—4 óra közt irodám-ban megtekinthetők.

Dr. Konc József,  
ügyvéd.

## Önkéntes árverési hirdetőmény.

Alulírott a székesfehérvári 7589. sz. tkvi betétben A + 1. 4. 8. sor 7040.4.7039.2. d. 7047.1. b. hszám alatt felvett Baros u. 32. sz. alatti lakóházat és kertet, mely még 8 évig teljesen adómentes;

továbbá az u. o. 671. sz. tkvi betétben A + 5—6 sor 11523. 11524. hrszám a. felvett a Ráctemető környéki dűlőben levő 2:50 □-l területű szántót f. évi október hó 6-án (vasárnap) d. e. 10 óra-

kor ügyvédi irodám-ban (Nádor u. Koronafi-ház) megtar-tandó önkéntes árverésen a tulajdonosok megbizásából a leg-többet ígérőnek eladom.

Érdeklődők irodám-ban az ár-ve-rési feltételekre nézve bő-vebb felvilágosítást nyerhetnek.

Székesfehérvár, 1918. szeptem-ber 26-án.

Dr. Molnár János,  
ügyvéd.

## Arcánia-színház

szereplők és csütörtökön

október hó 2 és 3-án:

### Örök talány.

Dráma 4 felvonásban. Spanyol Főszereplő:

### Wiggo Larsen

Remek pótműsor.

Előadás fél 7 és fél 9 órakor.

## Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön,

október hó 2 és 3-án:

### VERDI

világhíró operája!

### RIGOLETTO

Hugo Viktor drámája 4 felv. Főszereplők:

Liane Haid és Wilh. Klitsch. Kiegészítő műsor!!!

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.